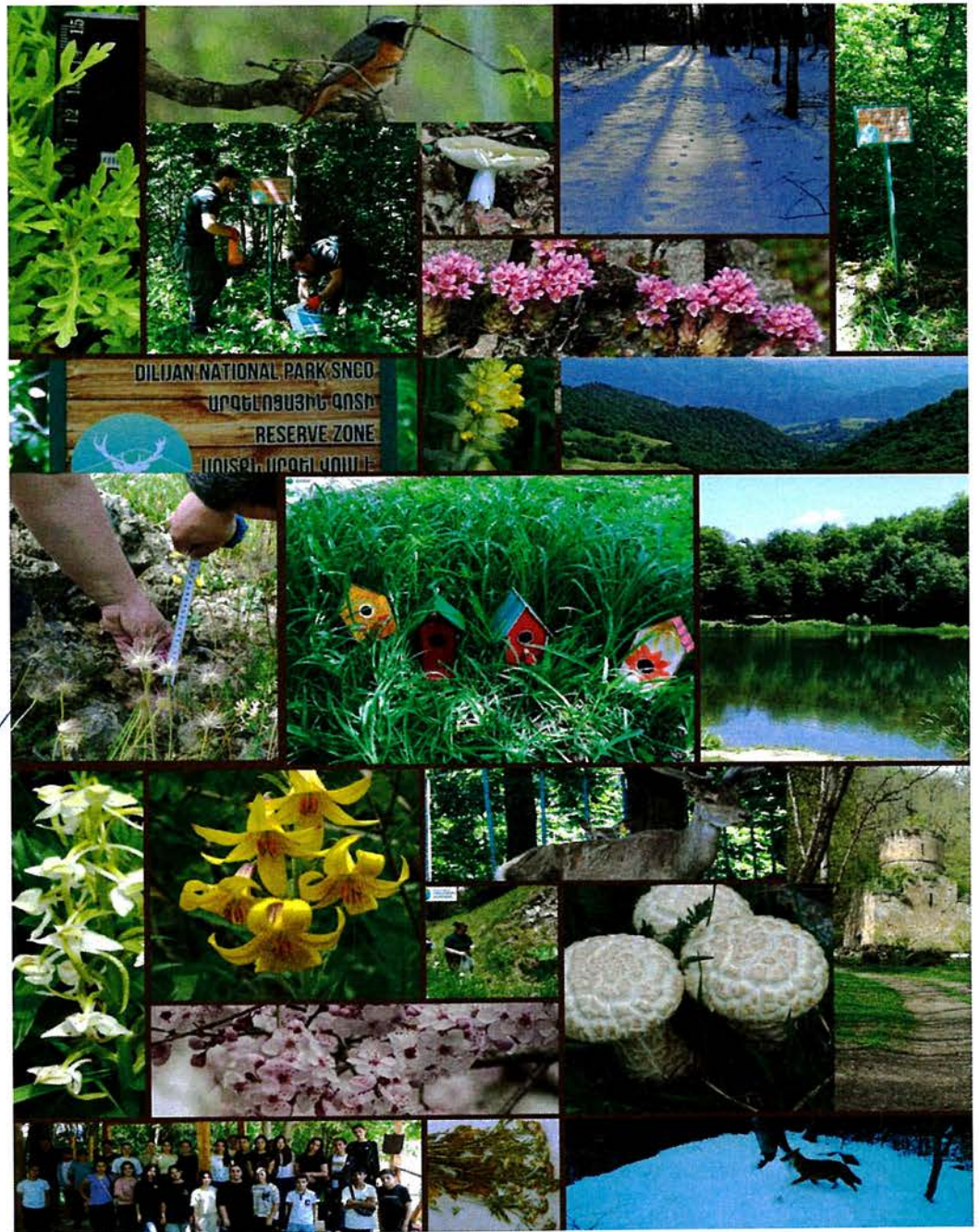

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱՆ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

2025թ.

ԱՌԱՋԻՆ ԿԻՍԱՄՅԱԿԻ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱՆ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գիտության մշտադիտարկման և զբոսաշրջության 2025թվականի առաջին կիսամյակի աշխատանքների

Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

«Դիլիջան» ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացվող գիտական ուսումնասիրություններն ուղղված են «Դիլիջան» ազգային պարկում բնական էկոհամակարգերի, լանդշաֆտային ու կենսաբանական բազմազանության, գենոֆոնդի ուսումնասիրմանն ու պահպանմանը:

«Դիլիջան» ազգային պարկի տարածքում անտառների ընդհանուր վիճակի ուսումնասիրություն

2025 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում կազմվել է արտակարգ իրավիճակներում և հրդեհների ժամանակ «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի արտակարգ արձագանքման պլանը:

Կազմվել է «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի «Դիլիջան տեղամաս» մ/ճ –ի 10-րդ պահաբաժնում առկա քամատապալ ծյունակոտոր սոճիների անտառհատման տոմսը և ներկայացվել հաստատման: Հաշվառված քամատապալ փայտանյութից «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի վարչական շենքի տարածք՝ ներքին պահեստ է տեղափոխվել սոճի տեսակի 3.822 խմ շինափայտ և 4 խմ վառելափայտ: Կազմվել են ներքին պահեստ փայտանյութի հանձնման-ընդունման փաստաթղթերը:

ԲԷՑ-3-2023 պայմանագրի կատարման շրջանակներում իրականացվել են «Հաղարծին տեղամաս» մ/ճ-ի 8-րդ պահաբաժնից փայտանյութի բացթողնման և «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի վարչական շենքի տարածք տեղափոխման աշխատանքներ: Տեղափոխվել և ի տնօրինություն է հանձնվել 60.5 խմ վառելափայտ:

Իրականացվել են «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի «Գոշ տեղամաս» մ/ճ –ի 5-րդ պահաբաժնում առկա քամատապալ ծառերի հաշվառման և համապատասխան փաստաթղթերի կազմման աշխատանքներ: «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի վարչական շենքի տարածք է տեղափոխվել և հանձնվել ի տնօրինություն 4 խմ վառելափայտ:

Իրականացվել են «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի ներքին պահեստ փայտանյութի հանձնման-ընդունման, պահեստից փայտանյութի բացթողման և համապատասխան փաստաթղթերի կազմման աշխատանքներ:

2-րդ եռամսյակի ընթացքում իրականացվել է խախատված էկոհամակարգերի վերականգնմանն ուղղված, թվով 2 միջոցառում՝ «Դիլիջան» և «Հաղարծին» տեղամաս-մասնաճյուղերում նախկին տարիների ընթացքում անտառվերականգնված հատվածներում, այդ թվում ծառատունկ և սերմնացան իրականացված տարածքների ուսումնասիրություն:

Գլխավոր անտառագետի և անտառագետի կողմից տեղամաս մասնաճյուղերում պարբերաբար իրականացվել են շրջայցեր և տեղադիրքերի ճշգրտման աշխատանքներ: Իրականացվել է «ՀՀ վարչապետի գավաթ» խճուղավազքի սիրողական մրցաշարի համար նախատեսված արահետի ուսումնասիրություն, ինչպես նաև այլ կազմակերպչական աշխատանքներ:

Էկոպարեկային ծառայության աշխատակիցների հետ համատեղ իրականացվել են շրջայցեր ազգային պարկի բոլոր տեղամաս մասնաճյուղերում, կատարվել են տարածքների և տեղադիրքերի ճշգրտման աշխատանքներ: Մինչ 2025 թվականի հունիսի 30-ը Էկոպարեկային ծառայության աշխատակիցների կողմից կազմվել է 72 անտառխախտման արձանագրություն, որից 7-ը հրդեհի վերաբերյալ՝ 24.9 հա, 1-ը ազգային պարկի տարածքում կենցաղային աղբի ապօրինի թափման, 3-ը տեղում ի պահ տրված փայտանյութի գողության, 4-ը տարաբնույթ ապօրինի հողային աշխատանքների և 57-ը ապօրինի ծառահատման վերաբերյալ՝ 402 ծառ 42 ճյուղ 340,672 խտխմ ծավալով:

ԴԱՊ-ի կենսաբազմազանության բազայի տվյալների, շարունակական հավաքագրման / թարմացման աշխատանքներ

Կենսաբազմազանության տվյալների բազայում բույսերի տեսակային կազմի և դրանց աճելավայրերի գրանցման նպատակով 2025 թվականի առաջին կիսամյակում հավաքագրվել են նյութեր: Բազայում կենդանիների վերաբերյալ տվյալները գրանցվել են տեղամաս – մասնաճյուղում կենդանիների հետքերի վերաբերյալ աշխատակիցների կողմից հավաքագրված և տեղադրված ֆոտոթակարդների տվյալների համաձայն: Բազայի տվյալները թարմացվելու են ԴԱՊ-ի տարածքում գիտական բաժնի կողմից և ՆԱԲՈւ միջազգային կամակերպության կողմից տեղադրված ֆոտոթակարդների արդյունքները մշակելուց հետո:

Բազայում առաջին կիսամյակի ընթացքում գրանցվել է 404 բուսատեսակ /որից 385-ը՝ 2-րդ եռամսյակի ընթացում/, 36 սնկեր 112 անուն կենդանի/որից 27-ը՝ 2-րդ եռամսյակի ընթացում/, որոնք պատկանում են հետևյալ ընտանիքների.

1. Երկկճղակավորների կարգ՝
 - Եղջերուների ընտանիք՝ այծյամ
2. Գիշատիչների կարգ՝
 - Արջերի ընտանիք՝ գորշ արջ
 - Շնագզիների ընտանիք՝ աղվես, գայլ, շնագայլ
 - Կատվազգիների ընտանիք՝ անտառային կատու
 - Կզաքիսազգիներ՝ աքիս, կզաքիս, գորշուկ
3. Նապաստականմանների ընտանիք՝ շեկ նապաստակ
4. Կրծողների կարգ՝ սկյուռ,

«Դիլիջան» ազգային պարկի կենդանական աշխարհի տեղաշարժի, ուսումնասիրություն և տվյալների վերլուծություն:

«Դիլիջան» ազգային պարկում կենդանական աշխարհի տեղաշարժի ուսումնասիրության իրականացման նպատակով հավաքագրվել են նյութեր, ազգային պարկի տարբեր հատվածներում իրականացվել է կենդանական աշխարհի դիտարկման և ֆոտոթակարդների տեղադրման աշխատանքներ: 2025 թվականի առաջին կիսամյակի ընթացքում ԴԱՊ-ի տարածքում տեղադրվել են ֆոտոթակարդներ, որոնց հավաքագրված տվյալները գրանցվել են բազայում: Ինչպես նաև ուսումնասիրությունների իրականացման նպատակով սահմանվել է դիտարկման ցանց, որը ներառում է մշտական և ժամանակավոր (սեզոնային) դիտակետեր, երթուղիներ՝ դիտարկումների, ստուգայցերի, երթուղային հետազոտությունների և ուսումնասիրությունների անցկացման համար:

Հաշվետու ժամանակահատվածում գրանցվել են հիմնականում այծյամներ, անտառային կատու, գորշուկ, վայրենակերպ, կզաքիսներ, աղվեսներ: Արջերի թվաքանակն ավելացել է 2-րդ եռամսյակի ընթացքում և հասուն առանձնյակների հետ գրանցվել են նաև 1-3 քոթոթից կազմված խմբեր: Ներկայացված տվյալները հետազայում ենթակա են փոփոխության, քանի որ փետրվար ամսին ԴԱՊ-ի և NABU հայաստանյան մասնաճյուղի համագործակցության շրջանակներում, ցանցային եղանակով տեղադրված ֆոտոթակարդների արդյունքները դեռևս կազմակերպությանը տրամադրված չեն:

2025թվականի 1-ին կիսամյակում և առհասարակ վերջին 1 տարվա ընթացքում նկատվում է վայրի խոզի /*Sus scrofa*/ թվաքանակի կրճատում: Կենդանական աշխարհի դիտարկման ընթացքում առավել հաճախ գրանցվում է աքիսը/ *Mustela nivalis*/, քարակզաքիսը / *Martes foina*/, աղվեսը /*Vulpes vulpes*/: Բավականին լայն տարածվածություն ունեն սկյուռները /*Sciurus persicus*/, որոնց մեծ թվաքանակ գրանցվում է եղջերուների կենտրոնի հարակից տարածքում, ինչն էլ պայմանավորված է կերային բազայի առատության հետ:

«Դիլիջան» ազգային պարկի տարածքում ինվազիվ և էքսպանսիվ բուսատեսակների ուսումնասիրություն

2025 թվականի 1-ին կիսամյակում տեղեկատվություն է հավաքագրվել ԴԱՊ-ի, ինվազիվ և էքսպանսիվ բուսատեսակների տեսակային կազմի վերաբերյալ: Նյութեր են հավաքագրվել վերոնշյալ բուսատեսակների հնարավոր աճելավայրերի, տեսակային առանձնահատկությունների, վեգետացիոն շրջանների վերաբերյալ: Երկրորդ եռամսյակի ընթացքում, նախապես ընտրված տարածքում ուսումնասիրությունների իրականացման նպատակով կազմակերպվել են շրջայցեր, դիտայցեր, կատարվել է բուսատեսակների վիզուալ գննում, լուսանկարում, տեղադրվել են կետային փորձահրապարակներ /1x10 կամ 3x3/, տվյալների հավաքագրում: Յուրաքանչյուր բուսատեսակի աճի և զարգացման տարբեր փուլերում շարունակական կիրականացվեն ուսումնասիրություններ և դիտարկումներ դրանց աճելավայրերի և պոպուլիացիաների ընդհանուր վիճակի վերաբերյալ: Հաշվետու ժամանակահատվածում ուսումնասիրությունների ժամանակ, որպես թիրախային տեսակներ ընտրվել են 3 տեսակ ինվազիվ բույսեր, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ դրանք նախկին տարիների ընթացքում ազգային պարկի տարածքում առավել հաճախ են գրանցվել և համարվում են ագրեսիվ տեսակներ: Դրանք են՝ Տատասկ ալեհեր (*Cirsium incanum*), Կոնիգա կանադական (*Conyza canadensis* և Ամբրոզիա օշինդրատերև (*Ambrosia artemisiifolia*): Ինչպես նաև վերջին երկու տարիների ընթացքում, առավել հաճախ Պարզ և Գոշ լճերի հարակից տարածքում հանդիպող և ազգային պարկի տարածքի համար նոր տեսակ համարվող *Circaea lutetiana* – Կախարդախոտ փարիզյան տեսակը, որը նաև բնորոշ չէ Իջևանի ֆլորիստիկ շրջանին:

2025 թվականի 1-ին կիսամյակի ընթացքում իրականացվել են շրջայցեր, կատարվել է Տատասկ ալեհեր (*Cirsium incanum*), Կոնիզա կանադական (*Conyza canadensis* և Ամբրոզիա օշինդրատերև (*Ambrosia artemisiifolia*.) տեսակների ընդհանուր ուսումնասիրություն, որի շրջանակներում տեղեկատվություն է հավաքագրվել ինվազիվ տեսակների տարածվածության, աճելավայրերի և ընդհանուր վիճակի վերաբերյալ:

Տատասկ ալեհեր (*Cirsium incanum*) տեսակը համեմատաբար շատ թվաքանակով գրանցվել է «Դիլիջան տեղամաս» մասնաճյուղ, 1,2,4, քառակուսիներում: Ինվազիվ բուսատեսակն աճում է անտառ տանող ճանապարհի երկու կողմերում՝ ճամփեզրերին, սակայն ավելի խոր տարածքներ չի ներթափանցում: Պատահականության սկզբունքով ընտրված հատվածներում միջինում 1 քմ-ի վրա կան 6-10 առանձնյակ: Տեսակի տարածվածությունը հատկապես նկատելի համեմատաբար շատ է այն հատվածներում, որտեղ շատ են զբոսաշրջիկների հոսքը: Տեսակի տարածման ինտենսիվացման համար մեկ այլ նպաստավոր գործոն է համարվում կլիմայի փոփոխությունը, որը հանգեցնում է բնական էկոհամակարգերի փոփոխության և նոր էկոլոգիական խորշեր է ստեղծում այս տեսակի համար: Ազգային պարկի տարածքում սակայն դեռևս Տատասկ ալեհեր (*Cirsium incanum*) տեսակի բնական էկոհամակարգեր ինտենսիվ ներթափանցման, ագրեսիվ վարքագծի դրսևորման դեպքեր չեն գրանցվել:

Կոնիզա կանադական (*Conyza canadensis*) տեսակը գրանցվել է «Հաղարծին տեղամաս» մասնաճյուղ, 35 քառակուսում /N40°45'19,13", E44°56'53,47"/: Ինվազիվ բուսատեսակն աճում է անտառ տանող ճանապարհի երկու կողմերում՝ ճամփեզրերին և լայն տարածում չունի: Կոնիզա կանադական տեսակի արագ, հեշտ բազմացման, տարածման տարբեր եղանակների, էկոլոգիական ճկունության, տարբեր գործոնների նկատմամբ կայունության, ալելոպատիկ, թունավոր հատկությունների և հատկանիշների առկայությունը կարող է բարենպաստ դառնալ նրանց ինտենսիվ տարածման համար՝ ազգային պարկի տարածքում, որի պատճառով էլ

ներթափանցելով բնական էկոհամակարգեր, կարող են լիովին փոխել դրանք և որպես հետևանք հանգեցնել կենսաբազմազանության և հազվագյուտ էկոհամակարգերի կորստի :

Ինվազիվ տեսակներից ազգային պարկի տարածքում համամեմատաբար շատ տարածված է Ամբրոզիա օշինդրատերև (Ambrosia artemisiifolia.) տեսակը: Ինվազիվ տեսակը հիմնականում նկատվում է անտառ բարձրացող ճանապարհների եզրերին, հիմնականում Աղստև և Գետիկ գետերի երկայնքով: Ամբրոզիա օշինդրատերև (Ambrosia artemisiifolia.) տեսակն ունի շատ բարձր սերմնային վերարտադրողականություն՝ 1 բույսից միջինում ստացվում է մոտ 4000 սերմ, սակայն կարող է հասնել 32000-ի: Սերմերը պահում են ծլունակությունը մինչև 40 տարի: Շատ պահանջկոտ չեն, սակայն նախընտրում են խոնավ, ջրի հեշտ հասանելությամբ վայրեր: Նշված վերջին հատկությունների շնորհիվ էլ ազգային պարկի տարածքում տեսակը կարող է հետագայում մեծ խնդիրներ առաջացնել և վնաս հասցնել բնական էկոհամակարգերին:

**«Դիլիջան» ազգային պարկի տարբեր էկոհամակարգերից 40 անուն
բուսատեսակներից հերբարիումների պատրաստում**

«Դիլիջան» ազգային պարկի բոլոր տեղամաս-մասնաճյուղերում իրականացված շրջայցերի, ուսումնասիրությունների ընթացքում, իրականացվել է բուսատեսակների զանազանման, լուսանկարման, հավաքման, չորացման, հերբարիումների պատրաստման աշխատանքներ՝ դրանք որպես դիդակտիկ նյութեր օգտագործելու նպատակով: Դաշտային շրջայցերի, բույսերի մոնիթորինգի իրականացման շրջանակներում 2025 թվականի 2-րդ եռամսյակի ընթացքում հերբարիումների պատրաստման նպատակով, հավաքվել է 25 անուն բույս: Հերբարիումների պատրաստման աշխատանքներ իրականացվելու են նաև հաջորդ եռամսյակի ընթացքում:

Թեյերի և թուրմերի համար օգտագործվող բուսատեսակների հավաքում և փաթեթավորում

Դիտայցերի, շրջայցերի ժամանակ բոլոր տեղամաս – մասնաճյուղերից ըստ բույսերի օգտագործման ճիշտ ժամանակահատվածի 2025 թվականի 1-ին կիսամյակի ընթացքում հավաքվել, տեսակավորվել, չորացվել են թեյերի, թուրմերի պատրաստման համար օգտագործվող՝ տարբեր հատկություններ ունեցող բուսատեսակներ: Աշխատանքները կրում են շարունակական բնույթ:

Հավաքված բուսատեսակներն են՝

1. *Mentha longifolia* – Դաղձ երկարատերև
2. *Thymus collinus* – Ուրց բլրակային

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԱՑԱԿԱՆ ՄԻՋԱԿԱՑՅՈՒՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՅԹՈՒՆ

Էկոկրթական, ճանաչողական, դասընթաց – սեմինարների իրականացում ուսումնական հաստատությունների սաների, էկոխմբակների համար

Թեղուտի միջնակարգ դպրոց / մասնակիցների թիվը 33/

Բնապահպանական կրթության, շրջակա միջավայրի մասին գիտելիքների ձեռքբերման, բնապահպանական գործունեության հմտությունների և ընդհանուր բնապահպանական մշակույթի ձևավորման նպատակով «Դիլիջան» ազգային պարկի գիտության, մշտադիտարկման և զբոսաշրջության բաժնի աշխատակիցներն այցելել են Դիլիջան համայնքի Թեղուտի միջնակարգ դպրոց: Դպրոցի 5-րդ դասարանի աշակերտների համար աշխատակիցներն աշակերտներին ներկայացրել են հետևյալ բնապահպանական թեմաներով դասընթաց-քննարկում.

- ✓ «Անտառների դերն ու կարևորությունը, Ծառահատումների հետևանքները»
- ✓ «Անտառները մարդկանց համար, թե՛ մարդիկ անտառների...»

Դիլիջանի թիվ 2 հիմնական դպրոց / 30 մասնակից /

«Դիլիջան» ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի գիտական բաժնի աշխատակիցներն այցելել են Դիլիջանի թիվ 2 հիմնական դպրոց: Այցելության շրջանակներում 8-9-րդ դասարանների աշակերտների համար կազմակերպել և ներկայացրել են ինտերակտիվ, բնապահպանական, էկոլոգիական դասընթաց սեմինարներ, հազեցած գիտելիքների ստուգման խաղերով, որի շրջանակներում ներկայացվել են հետևյալ թեմաներով սահապատկերներ.

- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը,
- ✓ «Կարմիր գրքային տեսակները մեր պաշտպանության կարիքն ունեն»
- ✓ ԴԱՊ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները ինչպես նաև աշակերտները ծանոթացել են վրանների և քնապարկերի օգտագործման կանոններին:

Խաչարձանի միջնակարգ դպրոց / մասնակիցների թիվը 20 /

«Դիլիջան» ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի գիտության, մշտադիտարկման և զբոսաշրջության բաժնի աշխատակիցներն այցելել են Դիլիջան համայնքի Խաչարձանի միջնակարգ դպրոց: 8-9-րդ դասարանների աշակերտների համար իրականացվել է ինտերակտիվ էկոլոգիական սեմինար հետևյալ թեմաներով՝

- ✓ Անտառ, ծառահատումներ և դրանց հետևանքները

- ✓ ՀՀ Կարմիր գիրք: Կարմիր գրքային տեսակները «Դիլիջան» ազգային պարկում
- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի էկոտուրիստական հնարավորությունները, հետազազարգացման ուղղությունները
- ✓ Հանդիպման ավարտին մասնակիցների հետ գիտելիքների ամրապնդման նպատակով իրականացվել է հիշողության և բնապահպանական խաղ, հարցեր:

Դիլիջանի Վ.Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոց / մասնակիցների թիվը 33 /

«Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գիտության բաժնի աշխատակիցները Դիլիջանի Վ.Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոցի 6-րդ դասարանի աշակերտների համար անց են կացրել ինտերակտիվ դասընթաց-քննարկում հետևյալ թեմաներով.

- ✓ «Վայրի բնության ապագան մեր ձեռքերում է»
- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը, կարմիր գրքային տեսակները, դրանց պահպանության և պաշտպանության անհրաժեշտությունը:
- ✓ «Մարդ – բնություն փոխհարաբերություն»

Դիլիջանի համար վեց հիմնական դպրոց / մասնակիցների թիվը 25 /

Բնության նկատմամբ բարեխնամ վերաբերմունքի ձևավորման նպատակով «Դիլիջան» ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի գիտական բաժնի աշխատակիցների կողմից, Դիլիջանի համար վեց հիմնական դպրոցի 5-7-րդ դասարանների աշակերտների համար կազմակերպվել է դասընթաց հետևյալ թեմաներով՝

- ✓ «Վայրի բնության պահպանության կարևորությունը»
- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի էկոտուրիստական հնարավորությունները և էկոտուրիստական գույքից օգտվելու կանոնները:

Դիլիջանի Վ.Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոց / մասնակիցների թիվը 27 /

Վաղ տարիքում շրջակա միջավայրի նկատմամբ հոգատար վերաբերմունքի զարգացման և էկոդաստիարակության ձևավորման նպատակով «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գիտության բաժնի աշխատակիցները Դիլիջանի Վ.Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոցի 2-րդ դասարանի աշակերտների համար անց են կացրել բաց դաս՝ «Դիլիջան» ազգային պարկի բուսական, կենդանական աշխարհի և առեղծվածային սնկերի բացահայտման նպատակով:

Դասընթաց-քննարկման շրջանակներում հաշվի առնելով աշակերտների տարիքային առանձնահատկությունները սահապատկերների միջոցով ներկայացվել է ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը, խոսվել է կարմիր գրքային տեսակների, բնության մեջ մարդու վարվելականոնների և բնության պահպանության կարևորության մասին:

ԵՊՀ Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի, ընդհանուր աշխարհագրության ամբիոն / մասնակիցների թիվը 36/

Մարտի 20-ին Անտառների միջազգային օրվան ընդառաջ, «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի այցելուների կենտրոնում հյուրընկալվել էին ԵՊՀ Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի, Ընդհանուր աշխարհագրության ամբիոնի 3-րդ և մագիստրատուրայի 1-ին կուրսի, Սերվիսի ամբիոնի 3-րդ կուրսի, Քարտեզագրության և գեոմորֆոլոգիայի ամբիոնի 2-րդ և 3-րդ կուրսի ուսանողներ, այդ թվում Ընդհանուր աշխարհագրության ամբիոնի դոցենտներ Վարդուհի Մարգարյանը, Կամո Ալեքսանյանը և Արևմտյան Ուկրաինայի համալսարանի Երեվանի կրթագիտական ինստիտուտի դոցենտ Արմեն Սեդրակյանը:

Ուսանողների հետ կենտրոն էին այցելել նաև արտերկրից (Ֆրանսիայից, Գերմանիայից, Ռուսաստանից) ժամանած գիտնականներ, ովքեր եկել էին մասնակցելու անտառագետի, ջրաբանի և օդերևութաբանի մասնագիտական օրվա առիթով ԵՊՀ Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետում մարտի 21-22-ին կազմակերպվող «Հիդրոօդերևութաբանության և շրջակա միջավայրի մոնիթորինգի արդի հիմնախնդիրները փոփոխվող կլիմայի պայմաններում. հարմարվողականություն, կայունություն և արտադրական գործընթաց» խորագրով միջազգային գիտաժողովին:

Գիտության բաժնի աշխատակիցների կողմից մասնակիցների համար անց է կացվել գիտաճանաչողական սեմինար հետևյալ թեմաներով՝

- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկը, որպես բնության հատուկ պահպանվող տարածք
- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը, կարմիր գրքային տեսակները, Հանդիպման ընթացքում խմբի համար փորձնականում կիրառվել է ծառերի տարիքաչափը և ներկայացվել դրա օգտագործման ձևը: Հանդիպումն ամփոփվել է հյուրերի «Ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն» այցելությամբ:

Դիլիջանի թիվ 4 դպրոց / մասնակիցների թիվը 29 /

Անտառների միջազգային օրվա տոնին նվիրված «Դիլիջան» ազգային պարկի գիտական բաժնի աշխատակիցները Դիլիջանի թիվ 4 դպրոցի էկոխմբակի անդամների և 9-րդ դասարանի աշակերտների համար կազմակերպել են «Անտառների պահպանությունը մեր ձեռքերում է և ես պատասխանատու եմ անգամ մեկ ծառի համար» թեմայով բնապահպանական դասընթաց-միջոցառում:

- ✓ Սահապատկերի միջոցով ներկայացվել է անտառների դերն ու պահպանությունը:
- ✓ Մասնակիցներից ձևավորվել են թիմեր և ներկայացվել է խմբային ձևաչափով ստեղծագործական աշխատանքի ներկայացման թեման:

- ✓ Աշակերտներից ձևավորված յուրաքանչյուր խումբ գործնական աշխատանքի միջոցով ներկայացրել է «Ես պատասխանատու եմ անտառի պահպանության համար, քանի որ...» թեմատիկ պաստառ:
- ✓ Թիմային աշխատանքի շրջանակներում աշակերտների հետ համատեղ պատրաստվել է բնապահպանական պաստառ նվիրված այսօրվա բնապահպանական տոնին և յուրաքանչյուր աշակերտ արտահայտել է իր առաջարկություններն ու մտահոգությունները:

Արմաշի Մաղաքիա Օրմանյանի անվան և Երասխի միջնակարգ դպրոցներ

/ մասնակիցների թիվը 36 /

Թոշուների միջազգային օրվան ընդառաջ «Դիլիջան» ազգային պարկի գիտական բաժնի աշխատակիցներն Արմաշի Մաղաքիա Օրմանյանի անվան և Երասխի միջնակարգ դպրոցների 5-9-րդ դասարանների աշակերտների համար կազմակերպել և անց են կացրել բաց դաս – միջոցառում հետևյալ թեմաներով.

- ✓ «Անտառի բնակիչների պահպանությունն ու պաշտպանությունը մեր պարտականությունն է»
- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի անտառներն ու նրա բնակիչները
- ✓ «Անտառներում մարդու վարվելակերպն ունենալը»

Միջոցառման շրջանակներում աշակերտները ներկայացրել են իրենց կողմից հավաքագրված, անտառների և նրա բնակիչների մասին հետաքրքրաշարժ նյութեր և վարչական շենքի հարակից տարածքում, բնապահպանական դասընթացների համար նախատեսված տաղավարի հարակից տարածքում տեղադրել են իրենց ձեռքբերով պատրաստված թռչնաբներ և կերեր:

Գուգարքի Հ. Շիրազի անվան ավագ դպրոց / մասնակիցների թիվը 28 /

«Դիլիջան» ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի գիտական բաժնի աշխատակիցները Լոռվա մարզի Գուգարքի Հ. Շիրազի անվան ավագ դպրոցի 11-12-րդ դասարանների աշակերտների համար անց են կացրել ինտերակտիվ, բնապահպանական, էկոլոթական դասընթաց սեմինարներ, հագեցած գիտելիքների ստուգման խաղերով, որի շրջանակներում ներկայացվել են հետևյալ թեմաներով սահապատկերներ.

- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը,
- ✓ «Կարմիր գրքային տեսակները մեր պաշտպանության կարիքն ունեն»
- ✓ ԴԱՊ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները, ինչպես նաև աշակերտները ծանոթացել են վրանների և քնապարկերի օգտագործման կանոններին:

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԶԱՎԱ ՄԻԶՈՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վանաձորի թիվ 8 հիմնական դպրոցի, «Պատանի բնագետ» խմբակ

/ մասնակիցների թիվը 23 /

«Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի այցելուների կենտրոնում հյուրընկալվել են Վանաձորի թիվ 8 հիմնական դպրոցի, «Պատանի բնագետ» խմբակի աշակերտները: Գիտական բաժնի աշխատակիցներն աշակերտների համար անց են կացրել ինտերակտիվ խաղերով հագեցած էկոլոգիական դասընթաց հետևյալ թեմաներով

- ✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի ընդհանուր բնութագիրը, կենսաբազմազանությունը,
- ✓ «Կարմիր գրքային տեսակները»
- ✓ ԴԱՊ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները,

ինչպես նաև աշակերտները ծանոթացել են էկոտուրիստական գույքի օգտագործման կանոններին:

Աշակերտները մասնագետի օգնությամբ կիրառել են ծառերի տարիքաչափը և որոշել ծառի տարիքը: Գիտելիքների ամրապնդման նպատակով հարց ու պատասխանի միջոցով քննարկվել է աշակերտներին հետաքրքրող հարցերը: Դասընթացի մասնակիցները այցելել են նաև եղջերուների կենտրոն:

**Կոտայքի մարզի Արզնիի Սերգեյ Սարխոշևի անվան միջնակարգ դպրոցի
աշակերտներ / մասնակիցների թիվը 28 /**

«Երկրի օր» բնապահպանական տոնի շրջանակներում, «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գիտական բաժնի աշխատակիցները Կոտայքի մարզի Արզնիի Սերգեյ Սարխոշևի անվան միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասարանի աշակերտների համար անց են կացրել ինտերակտիվ խաղերով հագեցած էկոլոգիական դասընթաց հետևյալ թեմաներով

✓ «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանության պահպանության կարևորությունը մոլորակի համար

✓ «Կարմիր գրքային տեսակները»

✓ ԴԱՊ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները:

Դասընթացն ամփոփվել է «Ազնվացե՛ղ եղջերուների բազմացման կենտրոն» այցելությամբ

**Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) Շրջակա միջավայր և
կայունության գիտություններ բակալավրիատի ուսանողներ**

/մասնակիցների թիվը 19 /

«Կենսաբանություն էկոհամակարգեր» առարկայի շրջանակներում՝ ճանաչողական այցով Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) Շրջակա միջավայր և կայունության գիտություններ բակալավրիատի ուսանողները, Կ.գ.դ. դասախոս Արսեն Գասպարյանի ուղեկցությամբ այցելել են «Դիլիջան» ազգային պարկ:

Գիտական բաժնի աշխատակիցները հանդիպան շրջանակներում ուսանողներին ծանոթացրել են ազգային պարկի կառուցվածքին, կենսաբազմազանությանը և էկոհամակարգերին, կառավարման նպատակներին, առկա մարտահրավերներին, կենսաբազմազանության մշտադիտարկման ծրագրերին և այլն:

Սարիգյուղի Համլետ Աթաբեկյանի անվան միջնակարգ դպրոց

/ մասնակիցների թիվը 20 /

Հայաստանի աշխարհագրություն և կենսաբանություն առարկաներից, ՀՀ ԲՀՊՏ-ների մասին նախագծային աշխատանքի իրականացման շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» են այցելել Սարիգյուղի Համլետ Աթաբեկյանի անվան միջնակարգ դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտները:

✓ Գիտական բաժնի աշխատակիցները հանդիպման շրջանակներում սահապատկերների, դիտակտիկ նյութերի միջոցով աշակերտներին ծանոթացրել են ազգային պարկի կառուցվածքին, գործունեությանը, կենսաբազմազանությանը և Կարմիր գրքային տեսակներին: Ինչպես նաև ներկայացվել է ԴԱՊ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՄԱՐԱԿԱՆԱԿԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

✓ Դասընթացն ամփոփվել է աշակերտների «Ազնվացե՛ղ եղջերուների բազմացման կենտրոն» այցելությամբ:

**Դիլիջանի թիվ 2 հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտներ /
մասնակիցների թիվը 12 /**

Հայաստանի աշխարհագրություն առարկայից, ՀՀ ԲՀՊՏ-ների մասին նախագծային աշխատանքի իրականացման շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» են այցելել Դիլիջանի թիվ 2 հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտները:

✓ Գիտական բաժնի աշխատակիցները հանդիպման շրջանակներում սահապատկերների, դիտակտիկ նյութերի միջոցով աշակերտներին ծանոթացրել են ազգային պարկի կառուցվածքին, գործունեությանը, կենսաբազմազանությանը և Կարմիր գրքային տեսակներին:

✓ Դասընթացն ամփոփվել է աշակերտների «Ազնվացե՛ղ եղջերուների բազմացման կենտրոն» այցելությամբ:

Դիլիջանի թիվ 4 դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտները և էկոխմբակի անդամները «Դիլիջան» ազգային պարկում / մասնակիցների թիվը 20 /

«Դիլիջան» ազգային պարկ են այցելել Դիլիջանի թիվ 4 հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտները և էկոխմբակի անդամները: Աշխարհագրություն առարկայից նախագծային աշխատանքի իրականացման շրջանակներում աշակերտները ծանոթացել են ազգային պարկի կենսաբազմազանությանը, կարմիր գրքային տեսակներին, ազգային պարկի գործունեությանը, կառուցվածքին և նպատակին: Այցելության շրջանակներում արշավ է իրականացվել դեպի Կենու պուրակ: Արգելոցային հատվածում աշակերտներին ներկայացվել է տեղեկատվություն՝ կենի ծառաբույսի, փորձահրապարակի, Աղավնավանքի վերաբերյալ: Աշակերտների կողմից հավաքվել են նմուշներ և նյութեր, որոնք կներկայացվեն նախագծային աշխատանքի շրջանակներում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԱՏՈՎԱԿԱՆ ԵՎ ՍՈՑԻԱԿԱՆ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Դիլիջանի կենտրոնական դպրոց (Այբ) / մասնակիցների թիվը 3 /

8-րդ դասարանի աշակերտները Հասարակագիտություն առարկայից «Բնապահպանություն» թեմայով նախագծային աշխատանքի իրականացման շրջանակներում այցելել են «Դիլիջան» ազգային պարկ: Նախագծային աշխատանքների իրականացման շրջանակներում աշակերտների կողմից կազմված հարցաթերթիկներին պատասխանել են անտառագետները:

Դիլիջանի թիվ 4 հիմնական դպրոցի 2-րդ Բ դասարանի աշակերտներ / մասնակիցների թիվը 24/

Կենսաբազմազանության միջազգային օրվան նվիրված միջոցառումների և դասընթացների շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի այցելուների կենտրոնում հյուրընկալվել են Դիլիջանի թիվ 4 հիմնական դպրոցի 2-րդ Բ դասարանի աշակերտները: Աշակերտների համար անց է կացվել ինտերակտիվ դասընթաց-քննարկում, որի շրջանակներում սահապատկերների միջոցով ներկայացվել է «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը՝ բուսական, կենդանական աշխարհը և զարմանահրաշ սնկերը: Ինչպես նաև աշակերտները ծանոթացել են ՀՀ Բույսերի և Կենդանիների Կարմիր

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԱՏՈՒՄԻ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

գրքին, նրանում գրանցված տեսակներին, հերբարիումային նմուշներին: Աշակերտները թոչնաբներ են նվիրել ազգային պարկին, որոնք տեղադրվել են տարբեր հատվածներում:

«Արթիկի երիտասարդների տուն» բաց երիտասարդական կենտրոն / մասնակիցների թիվը 23/

Կենսաբազմազանության միջազգային օրվա շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի այցելուների կենտրոնում հյուրընկալվել են «Արթիկի երիտասարդների տուն» բաց երիտասարդական կենտրոնի սաները: Այցելուների համար անց է կացվել ինտերակտիվ դասընթաց-քննարկում, որի շրջանակներում սահապատկերների միջոցով ներկայացվել է «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը՝ բուսական, կենդանական աշխարհը և զարմանահրաշ սնկերը: Դասընթացի վերջում «Արթիկի երիտասարդների տուն» բաց երիտասարդական կենտրոնի սաներն օրն ամփոփվել է «Ազնվացեղ եղջերուների կենտրոն» այցելությամբ:

Հուլիսի Կամուրջ / Դիլիջան ՀԿ-ի սաներ / մասնակիցների թիվը 12/

Շրջակա միջավայրի միջազգային օրվա շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցների ուղեկցությամբ Դիլիջան խոշորացված համայնքում գործող Հուլիսի Կամուրջ / Դիլիջան ՀԿ-ի սաներն այցելել են Ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն: «Հուլիսի կամուրջ» ՀԿ-ի սաներն այցելության շրջանակներում մասնակից են դարձել եղջերուների կերակրման գործընթացին և ծանոթացել կարմիր գրքային տեսակին: Կարևորվել է մարդ-բնություն կապը և երեխաների մոտ բնապահպանական կրթության բարձր մակարդակի ձևավորումը:

«Երիտասարդական նախաձեռնությունների կենտրոն» (ԵՆԿ) հասարակական կազմակերպության և «Green Me» միջազգային երիտասարդական փոխանակումը բնապահպանության և ակտիվ քաղաքացիության թեմայով ծրագիրը ԴԱՊ-ում

/ մասնակիցների թիվը 28/

«Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գիտական բաժնի աշխատակիցները հյուրընկալել են Եվրամիության Էրազմուս+ ծրագրի շրջանակներում «Երիտասարդական նախաձեռնությունների կենտրոն» (ԵՆԿ) հասարակական կազմակերպության և «Green Me» միջազգային երիտասարդական փոխանակումը՝ բնապահպանության և ակտիվ քաղաքացիության թեմայով ծրագրի շրջանակներում Հայաստանից և Լեհաստանից ժամանած 16-18 տարեկան պատանիներին և արշավ կազմակերպել դեպի «Կովկասյան ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն»:

✓ Ոչ-ֆորմալ միջավայրում ազնվացեղ եղջերուների կենտրոնում մասնակիցները ծանոթացել են Կարմիր գրքային տեսակին և կենտրոնի գործունեության նպատակին:

✓ Արշավականներն այցելել են նաև Պարզ լիճ:

✓ Արշավի մասնակիցների հետ համատեղ իրականացվել է թեյերի պատաստման համար օգտագործվող բույսերի հավաք, որի շրջանակներում էլ ծանոթացել են բնության մեջ բույսերի հավաքման կանոններին և ճիշտ ժամանակահատվածին:

«Դիլիջան ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի Էկոխմբակի ձևավորում /մասնակիցների թիվը 27/

2025 թվականի 2-րդ եռամսյակի ընթացքում Դիլիջան համայնքի ուսումնական հաստատությունների տարբեր տարիքային խմբի աշակերտներից, սեփական դիմումի համաձայն ձևավորվել է Էկոխմբակ: Սույն թվականի հունիսի 27-ին տեղի է ունեցել «Դիլիջան ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի Էկոխմբակի սաների առաջին հանդիպումը:

✓ Գիտական բաժնի աշխատակիցները հանդիպման շրջանակներում մասնակիցներին ներկայացրել են ազգային պարկի գործունեությունը, նպատակը, կենսաբազմազանությունը:

✓ Էկոխմբակի անդամները ծանոթացել են միմյանց հետ, սաներից յուրաքանչյուրը ներկայացրել է իր հետաքրքրասիրություններն ու պատկերացումները խմբակի գործունեության մասին:

✓ Ոչ ֆորմալ ձևաչափով սաները քննարկել են Էկոխմբակի հետագա գործունեությունը:

✓ Որոշվեց հաջորդ հանդիպման շրջանակներում քվեարկության միջոցով ընտրել Էկոխմբակի անվանումն ու տարբերանշանը:

✓ Խոսվել է հաջորդ հանդիպման մասին, որն իրենից ենթադրում է որևէ բնապահպանական նախաձեռնություն:

✓ Հանդիպման ավարտին Էկոխմբակի անդամները խաղացել են բնապահպանական մոտեցումներով ներկայացված ժամանցային խաղեր:

**«Դիլիջան» ԱՊ ՊՈԱԿ-ի, գիտական բաժնի, 2025 թվականի
1-ին կիսամյակի ընթացքում
բնակչության էկոլոգիական կրթությանն ու դաստիարակությանն ուղղված
դասընթացներ**

	Ամսաթիվ	Դասընթացի թեման	Կրթական հաստատություն	Մասնակիցների թիվ
1	31.01.2025թ	«Անտառների դերն ու կարևորությունը, Ծառահատումների հետևանքները» «Անտառները մարդկանց համար, թե՛ մարդիկ անտառների...»	Թեղուտի միջնակարգ դպրոց ի 5-րդ դասարանի աշակերտներ	33
2	06.02.2025թ	«Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը, «Կարմիր գրքային տեսակները մեր պաշտպանության կարիքն ունեն» ԴԱՊ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները , ինչպես նաև աշակերտները ծանոթացել են վրանների և քնապարկերի օգտագործման կանոններին:	Դիլիջանի թիվ 2 հիմնական դպրոց: Այցելության շրջանակներում 8-9-րդ դասարանների աշակերտներ	30
3	14.02.2025թ	Անտառ, ծառահատումներ և դրանց հետևանքները ՀՀ Կարմիր գիրք: Կարմիր գրքային տեսակները «Դիլիջան» ազգային պարկում «Դիլիջան» ազգային պարկի էկոտուրիստական հնարավորությունները, հետագա զարգացման ուղղությունները Հանդիպման ավարտին մասնակիցների հետ գիտելիքների ամրապնդման նպատակով իրականացվեց հիշողության և բնապահպանական խաղ, հարցեր, որոնց աշակերտները տվեցին սպառիչ պատասխաններ:	Դիլիջան համայնքի Խաչարձանի միջնակարգ դպրոց: 8-9-րդ դասարանների աշակերտներ	20
4	28.02.2025թ	«Վայրի բնության ապագան մեր ձեռքերում է» «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը, կարմիր գրքային տեսակները, դրանց պահպանության և պաշտպանության անհրաժեշտությունը: «Մարդ – բնություն փոխհարաբերություն»	Դիլիջանի Վ.Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոցի 6-րդ դասարանի աշակերտներ	33
5	05.03.2025թ	«Վայրի բնության պահպանության կարևորությունը» «Դիլիջան» ազգային պարկի էկոտուրիստական հնարավորությունները և	Դիլիջանի համար վեց հիմնական դպրոցի 5-7-րդ դասարանների աշակերտներ	25

		էկոտուրիստական գույքից օգտվելու կանոնները		
6	18.03.2025թ	բաց դաս՝ «Դիլիջան» ազգային պարկի բուսական, կենդանական աշխարհի և առեղծվածային սնկերի բացահայտման նպատակով: Դասընթաց-քննարկման շրջանակներում հաշվի առնելով աշակերտների տարիքային առանձնահատկությունները սահապատկերների միջոցով ներկայացվել է ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը, խոսվել է կարմիր գրքային տեսակների, բնության մեջ մարդու վարվելականոնների և բնության պահպանության կարևորության մասին:	Դիլիջանի Վ.Անանյանի անվան միջնակարգ դպրոցի 2-րդ դասարանի աշակերտներ	27
7	20.03.2025թ	«Դիլիջան» ազգային պարկը, որպես բնության հատուկ պահպանվող տարածք «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը, կարմիր գրքային տեսակները:	ԵՊՀ Աշխարհագրության և երկրաբանության ֆակուլտետի, Ընդհանուր աշխարհագրության ամբիոն	36
8	21.03.2025թ	Սահապատկերի միջոցով ներկայացվել է անտառների դերն ու պահպանությունը: Մասնակիցներից ձևավորվել է թիմեր և ներկայացվել խմբային ձևաչափով ստեղծագործական աշխատանքի ներկայացման թեման: Աշակերտներից ձևավորված յուրաքանչյուր խումբ գործնական աշխատանքի միջոցով ներկայացրել է «Ես պատասխանատու եմ անտառի պահպանության համար, քանի որ...» թեմատիկ պաստառ: Թիմային աշխատանքի շրջանակներում աշակերտների հետ համատեղ պատրաստվել է բնապահպանական պաստառ նվիրված այսօրվա բնապահպանական տոնին և յուրաքանչյուր աշակերտ արտահայտեց իր առաջարկություններն ու մտահոգությունները:	Դիլիջանի թիվ 4 դպրոցի էկոխմբակի անդամների և 9-րդ դասարանի աշակերտներ	29
9	27.03.2025թ	«Անտառի բնակիչների 5պահպանությունն ու պաշտպանությունը մեր պարտականությունն է» «Դիլիջան» ազգային պարկի անտառներն ու նրա բնակիչները	Արմաշի Մաղաքիա Օրմանյանի անվան և Երասխի միջնակարգ	36

		«Անտառներում մարդու վարվելակերպը» Միջոցառման շրջանակներում աշակերտները ներկայացրել են իրենց կողմից հավաքագրված, անտառների և նրա բնակիչների մասին հետաքրքրաշարժ նյութեր և վարչական շենքի հարակից տարածքում, բնապահպանական դասընթացների համար նախատեսված տաղավարի հարակից տարածքում տեղադրեցին իրենց ձեռքերով պատրաստված թռչնաբներ և կերեր:	դպրոցների 5-9-րդ դասարանների աշակերտներ	
10	28.03.2025թ	«Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը, «Կարմիր գրքային տեսակները մեր պաշտպանության կարիքն ունեն» ԴԱԴ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները , ինչպես նաև աշակերտները ծանոթացել են վրանների և քնապարկերի օգտագործման կանոններին:	Լոռվա մարզի Գուգարքի Հ. Շիրազի անվան ավագ դպրոցի 11-12-րդ դասարանների աշակերտներ	28
11	04.04.2025թ	Գիտական բաժնի աշխատակիցներն աշակերտների համար անց են կացրել ինտերակտիվ խաղերով հագեցած էկոլոգիական դասընթաց հետևյալ թեմաներով «Դիլիջան» ազգային պարկի ընդհանուր բնութագիրը, կենսաբազմազանությունը, «Կարմիր գրքային տեսակները» ԴԱԴ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները, ինչպես նաև աշակերտները ծանոթացել են էկոտուրիստական գույքի օգտագործման կանոններին: Աշակերտները մասնագետի օգնությամբ կիրառել են ծառերի տարիքաչափը և որոշել ծառի տարիքը: Դասընթացի մասնակիցները այցելել են նաև եղջերուների կենտրոն:	Վանաձորի թիվ 8 հիմնական դպրոցի, «Պատանի բնագետ» խմբակ	23

12	22.04.2025թ	«Երկրի օր» բնապահպանական տոնի շրջանակներում, «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գիտական բաժնի աշխատակիցները Կոտայքի մարզի Արզնիի Սերգեյ Սարխոշևի անվան միջնակարգ դպրոցի 7-րդ դասարանի աշակերտների համար անց են կացրել ինտերակտիվ խաղերով հագեցած էկոկրթական դասընթաց հետևյալ թեմաներով՝ «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանության պահպանության կարևորությունը մոլորակի համար «Կարմիր գրքային տեսակները» ԴԱԴ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները :	Կոտայքի մարզի Արզնիի Սերգեյ Սարխոշևի անվան միջնակարգ դպրոցի աշակերտներ	28
13	26.04.2025թ	«Կենսաբանություն էկոհամակարգեր» առարկայի շրջանակներում՝ ճանաչողական այցով Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) Շրջակա միջավայր և կայունության գիտություններ բակալավրիատի ուսանողները, կ.գ.դ. դասախոս Արսեն Գասպարյանի ուղեկցությամբ այցելել են «Դիլիջան» ազգային պարկ: Գիտական բաժնի աշխատակիցները հանդիպան շրջանակներում ուսանողներին ծանոթացրել են ազգային պարկի կառուցվածքին, կենսաբազմազանությանը և էկոհամակարգերին, կառավարման նպատակներին, առկա մարտահրավերներին, կենսաբազմազանության մշտադիտարկման ծրագրերին և այլն:	Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի (ՀԱՀ) Շրջակա միջավայր և կայունության գիտություններ բակալավրիատի ուսանողներ	19
14	28.04.2025թ	Հայաստանի աշխարհագրություն և կենսաբանություն առարկաներից, ՀՀ ԲՀՊՏ-ների մասին նախագծային աշխատանքի իրականացման շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» են այցելել Սարիգյուղի Համլետ Աթաբեկյանի անվան միջնակարգ դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտները: ✓ Գիտական բաժնի աշխատակիցները հանդիպման շրջանակներում սահապատկերների, դիտակտիկ նյութերի միջոցով աշակերտներին	Սարիգյուղի Համլետ Աթաբեկյանի անվան միջնակարգ դպրոց	20

		ծանոթացրել են ազգային պարկի կառուցվածքին, գործունեությանը, կենսաբազմազանությանը և Կարմիր գրքային տեսակներին: Ինչպես նաև ներկայացվել է ԴԱԴ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունները, զարգացման ուղղությունները: Դասընթացն ամփոփվել է աշակերտների «Ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն» այցելությամբ:		
15	13.05.2025թ	Հայաստանի աշխարհագրություն առարկայից, ՀՀ ԲՀՊՏ-ների մասին նախագծային աշխատանքի իրականացման շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» են այցելել Դիլիջանի թիվ 2 հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտները: ✓ Գիտական բաժնի աշխատակիցները հանդիպման շրջանակներում սահապատկերների, դիտակտիկ նյութերի միջոցով աշակերտներին ծանոթացրել են ազգային պարկի կառուցվածքին, գործունեությանը, կենսաբազմազանությանը և Կարմիր գրքային տեսակներին: ✓ Դասընթացն ամփոփվել է աշակերտների « Ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն» այցելությամբ:	Դիլիջանի թիվ 2 հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտներ	12
16	16.05.2025թ	«Դիլիջան» ազգային պարկ են այցելել Դիլիջանի թիվ 4 հիմնական դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտները և էկոխմբակի անդամները: Աշխարհագրություն առարկայից նախագծային աշխատանքի իրականացման շրջանակներում աշակերտները ծանոթացել են ազգային պարկի կենսաբազմազանությանը, կարմիր գրքային տեսակներին, ազգային պարկի գործունեությանը, կառուցվածքին և նպատակին: Այցելության շրջանակներում աշրավ է իրականացվել դեպի Կենոս պուրակ: Արգելոցային հատվածում աշակերտներին ներկայացվել է տեղեկատվություն՝ կենի ծառաբույսի, փորձահրապարակի, Աղավնավանքի վերաբերյալ: Աշակերտների կողմից հավաքվել են նմուշներ և նյութեր, որոնք կներկայացվեն նախագծային աշխատանքի շրջանակներում:	Դիլիջանի թիվ 4 դպրոցի 9-րդ դասարանի աշակերտները և էկոխմբակի անդամներ	20

17	16"05.2025թ	8-րդ դասարանի աշակերտները Հասարակագիտություն առարկայից «Բնապահպանություն» թեմայով նախագծային աշխատանքի իրականացման շրջանակներում այցելել են «Դիլիջան» ազգային պարկ: Նախագծային աշխատանքների իրականացման շրջանակներում աշակերտների կողմից կազմված հարցաթերթիկներին պատասխանել են անտառագետները:	Դիլիջանի կենտրոնական դպրոց (Այբ)	3
18	19. 05. 2025թ	Կենսաբազմազանության միջազգային օրվան նվիրված միջոցառումների և դասընթացների շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի այցելուների կենտրոնում հյուրընկալվել են Դիլիջանի թիվ 4 հիմնական դպրոցի 2-րդ Բ դասարանի աշակերտները: Աշակերտների համար անց է կացվել ինտերակտիվ դասընթաց-քննարկում, որի շրջանակներում սահապատկերների միջոցով ներկայացվել է «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը՝ բուսական, կենդանական աշխարհը և զարմանահրաշ սնկերը: Ինչպես նաև աշակերտները ծանոթացել են ՀՀ Բույսերի և Կենդանիների Կարմիր գրքին, նրանում գրանցված տեսակներին, հերքարիումային նմուշներին: Աշակերտները թոչնաբներ են նվիրել ազգային պարկին, որոնք տեղադրվել են տարբեր հատվածներում:	Դիլիջանի թիվ 4 հիմնական դպրոցի 2-րդ Բ դասարանի աշակերտներ	24
19	22"05"2025թ	Կենսաբազմազանության միջազգային օրվա շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի այցելուների կենտրոնում հյուրընկալվել են «Արթիկի երիտասարդների տուն» բաց երիտասարդական կենտրոնի սաները: Այցելուների համար անց է կացվել ինտերակտիվ դասընթաց-քննարկում, որի շրջանակներում սահապատկերների միջոցով ներկայացվել է «Դիլիջան» ազգային պարկի կենսաբազմազանությունը՝ բուսական, կենդանական աշխարհը և զարմանահրաշ սնկերը: Դասընթացի վերջում «Արթիկի երիտասարդների տուն» բաց երիտասարդական կենտրոնի	«Արթիկի երիտասարդների տուն» բաց երիտասարդական կենտրոն	23

		սաներն օրն ամփոփվել է «Ազնվացեղ եղջերուների կենտրոն» այցելությամբ:		
20	05.06.2025թ	Շրջակա միջավայրի միջազգային օրվա շրջանակներում «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցների ուղեկցությամբ Դիլիջան խոշորացված համայնքում գործող Հույսի Կամուրջ / Դիլիջան ՀԿ-ի սաներն այցելել են Ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն: «Հույսի կամուրջ» ՀԿ-ի սաներն այցելության շրջանակներում մասնակից են դարձել եղջերուների կերակրման գործընթացին և ծանոթացել կարմիր գրքային տեսակին: Կարևորվել է մարդ - բնություն կապը և երեխաների մոտ բնապահպանական կրթության բարձր մակարդակի ձևավորումը:	Հույսի Կամուրջ / Դիլիջան ՀԿ-ի սաներ	12
21	26.06.2025թ	«Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ի գիտական բաժնի աշխատակիցները հյուրընկալել են Եվրամիության Էրազմուս+ ծրագրի շրջանակներում «Երիտասարդական նախաձեռնությունների կենտրոն» (ԵՆԿ) հասարակական կազմակերպության և «Green Me» միջազգային երիտասարդական փոխանակումը՝ բնապահպանության և ակտիվ քաղաքացիության թեմայով ծրագրի շրջանակներում Հայաստանից և Լեհաստանից ժամանած 16-18 տարեկան պատանիներին և արշավ կազմակերպել դեպի «Կովկասյան ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն»: Ոչ-ֆորմալ միջավայրում ազնվացեղ եղջերուների կենտրոնում մասնակիցները ծանոթացել են Կարմիր գրքային տեսակին և կենտրոնի գործունեության նպատակին: Արշավականներն այցելել են նաև Պարզ լիճ:Արշավի մասնակիցների հետ համատեղ իրականացվել է թեյերի պատաստման համար օգտագործվող բույսերի հավաք, որի շրջանակներում էլ ծանոթացել են բնության մեջ բույսերի հավաքման կանոններին և ճիշտ ժամանակահատվածին:	«Երիտասարդական նախաձեռնությունների կենտրոն» (ԵՆԿ) հասարակական կազմակերպության և «Green Me» միջազգային երիտասարդական փոխանակումը բնապահպանության և ակտիվ քաղաքացիության թեմայով ծրագիրը ԴԱԴ-ում	28
22	27"06"2025	2025 թվականի 2-րդ եռամսյակի ընթացքում Դիլիջան համայնքի ուսումնական հաստատությունների		

	տարբեր տարիքային խմբի աշակերտներից, սեփական դիմումի համաձայն ձևավորվել է էկոխմբակ: Սույն թվականի հունիսի 27-ին տեղի է ունեցել «Դիլիջան ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի էկոխմբակի սաների առաջին հանդիպումը: Գիտական բաժնի աշխատակիցները հանդիպման շրջանակներում մասնակիցներին ներկայացրել են ազգային պարկի գործունեությունը, նպատակը, կենսաբազմազանությունը:	«Դիլիջան ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի էկոխմբակ	27
	Մասնակիցների ընդհանուր թիվը 1-ին եռամսյակում		297
	Մասնակիցների ընդհանուր թիվը 2-րդ եռամսյակում		239
	Միջոցառումների թիվը 1-ին եռամսյակում		10
	Միջոցառումների թիվը 2-րդ եռամսյակում		12
	Մասնակիցների ընդհանուր թիվը / 2025թվականի 1-ին կիսամյակում/		536
	Միջոցառումների թիվը / 2025թվականի 1-ին կիսամյակում/		22

Բույսերի բազմազանության մշտադիտարկում ՇՄՆ «Դիլիջան» ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ում

«Բույսերի բազմազանության մշտադիտարկումը ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում» ծրագրի շրջանակում՝ ՇՄՆ «Դիլիջան» ազգային պարկ» ՊՈԱԿ-ում մեկնարկել է աշխատակիցների մասնագիտական հմտությունների զարգացման և արդիականացման գործընթացը, որին մասնակցել են գիտության բաժնի մասնագետները: Ծրագրի բուն նպատակը մշտադիտարկման գործընթացի արդյունավետության բարձրացումն է, ՊՈԱԿ-ի մասնագետներին դաշտային աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ գործնական հմտությունների ու մշտադիտարկման մեթոդաբանության տեսական հիմքերի փոխանցման միջոցով: Ծրագրի փորձագետներ՝ Գեորգի Ֆայվուշ և Ար. Էլբակյանի կողմից ներկայացվել են ծրագրի մանրամասները, ներառյալ՝ մշտադիտարկման մեթոդաբանությունը, ցուցիչ տեսակների նույնականացումն ու ՊՈԱԿ-ի ԲՀՊՏ-ներում տեղադրված փորձահրապարակները, յուրաքանչյուր պահպանվող տարածքի

մշտադիտարկման համար ընտրված բուսատեսակները, դաշտային աշխատանքների իրականացման համար անհրաժեշտ գործիքակազմն, այդ թվում՝ կիրառվելիք Arcgis Survey123 հավելվածը:

«Դիլիջան» ազգային պարկում «Բույսերի բազմազանության մշտադիտարկումը ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում» ծրագրի շրջանակում իրականացվել է դաշտային աշխատանքներ: Գիտության, մոնիթորինգի և զբոսաշրջության բաժնի մասնագետները, ծրագրի փորձագետների հետ համատեղ, ուսումնասիրել են տեղադրված փորձահրապարակները՝ կիրառելով համապատասխան մեթոդաբանություն և գործիքակազմ: Ծրագիրն իրականացվում է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարության, ՀՀ ԳԱԱ Ա.Թախտաջյանի անվան բուսաբանության ինստիտուտի, Կովկասի բնության հիմնադրամի համագործակցության շրջանակում, վերջինիս ֆինանսավորմամբ և համակարգվում է ՀՀ ԳԱԱ Ա.Թախտաջյանի անվան բուսաբանության ինստիտուտի կողմից:

Ուսումնական պրակտիկա «Դիլիջան» ազգային պարկում

«Դիլիջան» ազգային պարկի և Վանաձորի պետական համալսարանի միջև համագործակցության շրջանակներում ազգային պարկում ուսումնական պրակտիկա է

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՇՐՋԱՆԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

անցկացվել ՎՊՀ-ի Բնական գիտությունների ֆակուլտետի «Կենսաբանություն» մասնագիտության բակալավրի 2-րդ կուրսերի ուսանողների համար:

Պրակտիկայի ուսումնական մասում ուսանողները ծանոթացել են ազգային պարկի կենսաբազմազանությանը, գործունեությանը, ինվազիվ, կարմիր գրքային տեսակներին, հերբարիումային նմուշներին, ծառերի տարիքաչափի կիրառմանն ու ֆոտոթակարդների ձևերին: Պրակտիկայի դաշտային մասում ուսանողների համար շրջայց է իրականացվել «Կովկասյան ազնվացեղ եղջերուի բազմացման կենտրոն»-ում, որտեղ ծանոթացել են կենտրոնի գործունեությանը և նպատակներին: Ուսանողների կողմից հավաքվել են բուսատեսակների նմուշներ, որոնցից հետագայում կպատրաստվեն հերբարիումներ:

Զբոսաշրջային ծառայությունների մատուցում

2025 թվականի առաջին կիսամյակում այցելուների կենտրոն են այցելել 375 զբոսաշրջիկ, որից 271-ը՝ 2-րդ եռամսյակի ընթացքում: Այցելուները ստացել են տեղեկատվություն և խորհրդատվություն ԴԱՊ-ի էկոտուրիստական հնարավորությունների, ենթակառուցվածքների և էկոերթուղիների վերաբերյալ:

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ԵՐԶԱՎԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ԵՆՍԱՐՈՐՈՇՈՒՄ

1 2	A Հ/Հ	B Օր/ամիս/ տարի	C Այցելուների թիվը	D Այցելուների երկիրը	E Այցելուների սեռը		F Այցելուների տարիքը /մոտավոր/	G Այցելության վայրը
					արական	նկան		
372	1	16.01.2025	3	Ռուսաստան	2	1	35-37	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
373	2	12.02.2025	2	Ռուսաստան	1	1	30, 22	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
374	3	17.02.2025	2	Ռուսաստան	1	1	28	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
375	4	17.02.2025	5	Վրաստան	2	3	30-40	Երկնքի հայելու արահետ
376	5	20.02.2025	2	Ռուսաստան	1	1	25-30	Միջնադարյան վանքերի արահետ
377	6	28.02.2025	2	Ռուսաստան	2		18-30	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
378	7	17.03.2025	25	Հնդկաստան	11	14	20-35	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
379	8	19.03.2025	16	Հայաստան	7	9	18-30	Ապակեջարի արահետ
380	9	20.03.2025	36	Ռուսաստան, Հայաստան			18-65	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
381	10	25.03.2025	2	Գերմանիա		2	40-50	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ
382	11	27.03.2025	3	Հայաստան	3		18-25	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ
383	12	27.03.2025	4	Հայաստան	2	2	30-40, 12, 15	Միջնադարյան վանքերի արահետ
384	13	28.03.2025	2	Հոլանդիա	1	1	28-30	Կենտրոնական արահետ
385	14	04.04.2025	4	Ավստրիա	2	2	40-45	3 զառաթևերի արահետ
386	15	07.04.2025	7	Հայաստան	5	2	20-35	Միջնադարյան վանքերի արահետ
387	16	07.04.2025	4	Ռուսաստան	4		20-30	Միջնադարյան վանքերի արահետ
388	17	14.04.2025	2	Հոլանդիա	1	1	30	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
389	18	15.04.2025	50	Ռուսաստան			20-50	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ
390	19	18.04.2025	2	Ռուսաստան	1	1	28-30	Վանականի արահետ
391	20	18.04.2025	4	Ռուսաստան	4		20-30	Վանականի արահետ
392	21	18.04.2025	5	Հայաստան	2	3	25-35	Ապակեջարի արահետ
393	22	21.04.2025	22	Հայաստան			18-30	Միջնադարյան վանքերի արահետ
394	23	23.04.2025	2	Հնդկաստան	1	1	30	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
395	24	25.04.2025	2	Գերմանիա	1	1	50-55	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
396	25	26.04.2025	2	Ռուսաստան	1	1	25-30	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
397	26	27.04.2025	25	Հայաստան			18-30	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ
398	27	01.05.2025	3	Բելգիա	3		30-40	Ապակեջարի արահետ
399	28	02.05.2025	4	Գերմանիա	2	2	30, 34, 6-10	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
400	29	05.05.2025	5	Հայաստան	2	3	30-35 6, 11, 18	Մետաղի արջայի արահետ
401	30	07.05.2025	2	Ֆրանսիա	2		50-60	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ
402	31	08.05.2025	5	Իրան		5		Եղեգնաձոր ջրվեժի արահետ
403	32	12.05.2025	5	Ռուսաստան	3	2	6-10, 35-37	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
404	33	13.05.2025	2	Հայաստան, Բուլղարիա	1	1	30	Եղեգնաձոր ջրվեժի արահետ
405	34	14.05.2025	4	Հայաստան		4	30-35	Կենտրոնական արահետ
406	35	14.05.2025	3	Հայաստան	1	2	28-30, 4	Կենտրոնական արահետ
407	36	21.05.2025	3	Գերմանիա		3	25-50	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ
408	37	21.05.2025	1	Ռուսաստան	1		30	Եղեգնաձոր ջրվեժի արահետ
409	38	23.05.2025	2	Հունգարիա	1	1	40-45	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
410	39	28.05.2025	2	Հայաստան, Գերմանիա	2	0	30-35	ՂԱՂ
411	40	04.06.2025	2	Հայաստան	2	0	35-40	Եղեգնաձոր ջրվեժ
412	41	09.06.2025	4	ԱՄՆ	2	2	40-45	Պանդոկային արահետ
413	42	10.06.2025	4	Վրաստան	2	2	40-45, 10-15	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
414	43	13.06.2025	1	ՌՂ	0	1	30-35	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
415	44	16.06.2025	2	Հայաստան	1	1	30-35	Եղեգնաձոր ջրվեժ
416	45	18.06.2025	2	ԱՄՆ	1	1	25-30	ՂԱՂ
417	46	19.06.2025	15	Հայաստան, ԱՄՆ	5	10	5-10, 30-35	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ
418	47	20.06.2025	2	Ֆրանսիա	1	1	30-35	Եղեգնաձոր ջրվեժ
419	48	20.06.2025	2	ՌՂ	1	1	40-50	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
420	49	20.06.2025	1	ՌՂ	0	1	30-35	Եղեգնաձոր ջրվեժ
421	50	23.06.2025	5	ՌՂ	4	1	35-40, 10-15	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
422	51	23.06.2025	2	Գերմանիա	0	2	25-30	Եղեգնաձոր ջրվեժ
423	52	23.06.2025	2	Ֆրանսիա	0	2	45-50	Հին Դիլիջան, Հաղարծին
424	53	23.06.2025	3	ՌՂ	2	1	30-35	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
425	54	23.06.2025	2	ՌՂ	2	0	45-50	Երեք զառաթևերի արահետ
426	55	23.06.2025	4	ՌՂ	1	3	30-40	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
427	56	23.06.2025	2	ՌՂ, Հնդկաստան	1	1	30-35	ՂԱՂ
428	57	25.06.2025	2	Ֆրանսիա	1	1	45-50	Եղեգնաձոր ջրվեժ
429	58	25.06.2025	2	Գերմանիա	1	1	40-45	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ
430	59	26.06.2025	2	Չեխիա	1	1	40-45	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
431	60	30.06.2025	3	ՌՂ	2	1	35-40, 1-1.5	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
432	61	01.07.2025	10	ՌՂ	6	4	30-40	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
433	62	01.07.2025	6	ՌՂ	3	3	40-45, 10-15	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
434	63	01.07.2025	1	Հունգարիա	1	0	30-35	Պարզ լիճ, Բազմազան կենտրոն
435	64	01.07.2025	18	Հայաստան	12	6	10-15, 35-40	Թաթևավազ ջրվեժի արահետ

ԴԱԴ-ի առավել ակտիվ ռեկրեացիոն գոտիների և էկոերթուղիների առկա իրավիճակի գնահատում, մոնիթորինգ

2025 թվականի հաշվետու ժամանակահատվածում «Դիլիջան» ազգային պարկ»
ՊՈԱԿ-ի 25 էկոտուրիստական երթուղիներում իրականացվել են շրջայցեր երթուղիների

առկա և տեխնիկական վիճակի գնահատման նպատակով: Աշխատանքները կիրականացվեն նաև հաջորդ եռամսյակների ընթացքում:

- «Ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն» են այցելել 18 679 և ավելի զբոսաշրջիկ, որց 14 263 և ավելին՝ 2-րդ եռամսյակի ընթացքում:

- «Ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն»-ից ստացվել է 9 339,8 հազ. դրամ եկամուտ, որից 7 131,5 հազ. դրամը՝ 2-րդ եռամսյակի ընթացքում /այդ թվում նաև թեյերի վաճառքից/

- Պարզ լճի կայանատեղից հաշվետու ժամանակահատվածում ստացվել է 2 052,3 հազ. դրամ եկամուտ

Հուշագրեր ունեցող և այլ շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ շարունակական համագործակցություն

Արահետներ փոփոխության համար ՀԿ-ի հետ համագործակցության շրջանակներում 2025 թվականի առաջին կիսամյակում իրականացվել են Հաղարծին վանական համալիրի շրջակայքով անցնող շրջանաձև արահետի ամբողջացմանն ուղղված սպասարկման և

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԶԱՎԱ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

կահավորման աշխատանքներ՝ փայտե աստիճանների կառուցում, արահետի միջանցքի բացում:

ԴԱՊ-ի տարածքում նախկին տարածքների ընթացքում

Հրդեհված տարածքների մոնիթորինգ

2025 թվականի հաշվետու ժամանակահատվածում հրդեհված տարածքների ուսումնասիրության նպատակով շրջայցեր է իրականացվել ԴԱՊ-ի «Շամախյան» տեղամասի 2-րդ պահաբաժնում: Հավաքագրվել են նյութեր և տվյալներ «Շամախյան» տեղամասի 2-րդ պահաբաժնի 8-րդ / $N40^{\circ}46'33'' E44^{\circ}51'22''$, / $N40^{\circ}46'48'' E44^{\circ}51'21''$, և 9-րդ / $N40^{\circ}46'44,7'' E44^{\circ}51'28,8''$, քառակուսիներում: Նշված հատվածներում հրդեհի բռնկման պատճառը ուսումնական զորավարժանքներն են, քանի որ տարածքը գտնվում է հրաձգարանի մոտակայքում: Նշված տարածքում և ԴԱՊ-ի մյուս պահաբաժիններում ուսումնասիրման աշխատանքները կշարունակվեն հաջորդ եռամսյակներում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԱՑԱԿԱՆ ՄԻՋԱԿԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Շրջակա միջավայրի մաքրման աշխատանքներ

«Դիլիջան» ազգային պարկ ՊՈԱԿ-ի աշխատակիցների կողմից «Կովկասյան ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն»-ի հարակից տարածքում իրականացվել են մաքրման աշխատանքներ:

Համապետական շաբաթօրյակի շրջանակներում՝ ՇՄՆ «Դիլիջան» ազգային պարկի աշխատակիցները իրականացրել են ՊՈԱԿ-ի վարչական շենքի տարածքի մաքրման և բարեկարգման աշխատանքներ: Ինչպես նաև շրջակա միջավայրի մաքրման աշխատանքներ են իրականացվել «Ազնվացեղ եղջերուների բազմացման կենտրոն»-ի հարակից տարածքում:

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Դիլիջան» ազգային պարկի արգելոցային գոտիների սահմանային հատվածներում տեղեկատվական ցուցանակների տեղադրում

Պարբերաբար ազգային պարկի արգելոցային հատվածներում իրականացվել են շրջայցեր և կատարվել են սահմանների վերաբերյալ տվյալների հստակեցման և նյութերի հավաքագրման աշխատանքներ: Աղավնավանք և Գոշ տեղամաս մասնաճյուղերում տեղադրվել են ցուցանակներ: Աշխատանքները կրում են շարունակական բնույթ:

Ընթացիկ աշխատանքների իրականացում

Սահմանված ժամկետում կատարվել են նախարարության և տնօրինության կողմից ստացված հանձնարարականները և հրամանները, պատասխանվել են գրությունները:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՇՐՋԱՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

Բաժնի աշխատակիցների կողմից տեղամաս - մասնաճյուղերում պարբերաբար իրականացվել են շրջայցեր: Կատարվել է ԴԱԴ-ի պաշտոնական ֆեյսբուքյան էջի թարմացման, նորությունների, ճանաչողական, բնապահպանական, էկոկրթական նյութերի տեղադրման աշխատանքներ:

Գիտության, մշտադիտարկման և զբոսաշրջության

բաժնի պետ

Գլխավոր անտառագետ

Անտառագետ

Կենսաբան

Դ. Առուստամյան

Ն. Հովհաննիսյան

Հ. Սաղյան

Ա. Սաֆարյան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՇՐՋԱՎԱՊ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ
ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

